

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Стефан Стоянов, д.м.**,
Началник клиника по УНГ болести, МИ-МВР, София
на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“ в област на висшето образование
7. *Здравеопазване и спорт*, професионално направление 7.4.
Обществено здраве

на тема:

“Влияние на възпаленията на средното ухо, прекарани в ранна детска възраст, върху развитието на комуникативните умения”
разработен от **Анна Годорова Андреева** – редовен докторант в
докторска програма по *Логопедия* на ЮЗУ “Неофит Рилски”

Възпаленията на средното ухо са едни от най-честото срещаните заболявания в ранна детска възраст. Ранното им откриване и лечение, както и оценката на езиковото и говорно развитие на децата са важни за превенция на комуникативните нарушения.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Проблемите свързани със своевременната диагностика и терапия на педиатричните заболявания и оценката на здравните и социални фактори, определящи развитието на всяко дете са изключително актуални.

Дисертационният труд е разработен в обем от 130 печатни страници, от които 117 страници текст и 10 приложения и съдържа: увод; пет глави - литературен обзор, мениджмънт на експерименталното изследване, анализ на получените резултати и дискусии, изводи, заключение. Отделно са представени приносите, използваната литература и приложенията. Цитираните литературни източници са общо 120, като от тях 16 са на кирилица, 90 на латиница и 2 - интернет източници. Приложенията представят нагледно използваните методи.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Уводът обосновава необходимостта от разработване на проблема преди всичко от позициите на логопедията.

Литературният обзор се състои от три раздела и включва преглед на чужди и български литературни източници касаещи заболяванията на средното ухо и техните усложнения, откриването на отклонения в развитието на комуникативните умения у деца с регистрирани възпаления на средното ухо в ранното детство и отношението на специалистите и семейството към проблема.

В *първия раздел* подробно са разгледани възпалителните заболявания на средното ухо с техните рискови фактори, етиопатогенеза, клинично протичане и усложнения и е застъпена връзката им с развитието на комуникативните умения.

Във *втория раздел* средният отит е представен от гледна точка на ICF – CY модела - най-актуалният унифициран инструмент за оценяване функционирането, уврежданията и здравето на детската популация. Разгледани са тестове и методики за скрининг и диагностика на деца със среден отит според ICF-CY, които са допълнени с популярни у нас методики за диагностика на езиковото и говорното развитие.

В *третия раздел* характеристиките на слуховата перцепция на акустични речеви и средови стимули са представени от логопедична гледна точка. Разгледани са различните по вид и степен слухови нарушения и влиянието им върху развитието на речта и езика. Проучени и представени са резултати от изследвания на нарушенията в слуховата перцепция след среден отит и влиянието, което оказват върху фонологичната и морфологичната перцепция, развитието на семантичните умения и фонологичното осъзнаване, необходимо за формиране на четивни умения в по-късните етапи от развитието на детето.

Литературният обзор завършва с извода, че според болшинството от цитираните автори слуховият дефицит при персистиращи възпаления на средното ухо в ранна детска възраст може да доведе до поява на комуникативни нарушения.

Във *втора глава* ясно са определени целите и задачите на дисертационния труд.

Формулирани са шест работни хипотези, като за всяка е предложен алтернативен вариант.

Изследваният контингент е добре структуриран и онагледен. Той включва: родители на деца от предучилищна възраст,

специалисти – лекари, логопеди, учители от детски градини; деца от предучилищна възраст: експериментална група – деца с регистрирани ОМ в ранното детство и контролна група – деца без регистрирани ОМ. Данните за тях са представени подробно и добре онагледени.

Методите са правилно подбрани и включват анкетно проучване с родители и специалисти, скрининг тест – авторска разработка на базата на утвърдени методики за диагностика на деца със слухови нарушения: FAST (Frequency-specific Animal Sound Test), ASA (Auditory Skills Assessment), тест на Geffner и Goldman, The Galker Test – за възприемане на реч на шумов фон и др. Описана е и специализираната апаратура, използвана за разработката на скрининг теста.

В съответствие с поставените цели са подбрани методите за статистическа обработка на данните.

Трета глава включва систематизирано представяне на получените резултати и статистически анализи, с които се проверяват издигнатите хипотези, като получените данни са сравнени с тези от актуални литературни източници. Изследвани са количествени и качествени параметри, анализирани и дискутирани поотделно за всяка използвана методика. Анализът на резултатите от скрининг теста е направен спрямо значими фактори: шумов фон, честота на звуковия стимул, възраст, дължина на думата и честота на епизодите на среден отит. Статистическите методи са използвани коректно в търсене на зависимости по различни показатели, които доказват или отхвърлят издигнатите хипотези. Резултатите са добре онагледени.

Четвърта глава съдържа изводи от анализа на данните от научното изследване и кратка обосновка на доказаните хипотези.

Пета глава включва заключението на дисертационния труд, в което са обобщени резултатите от цялостната изследователска работа, подкрепящи тезата за наличието на по-голяма вероятност от нарушения в езиковото развитие на деца с персистиращи епизоди на среден отит в ранна възраст. Представена е практическата полза от приложението на разработения от авторката скрининг тест.

Приемам посочените от докторанта **приноси** в дисертационния труд. Те са реални и резултат от продължителна и задълбочена изследователска работа.

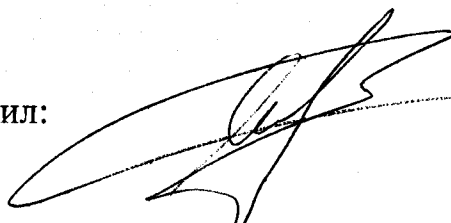
Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд .

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Анна Андреева е правилно структуриран и напълно завършен. Той третира актуален проблем с безспорно клинично значение и притежава необходимите качества за присъждане на научната и образователна степен „Доктор”. Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително *за присъждане* на научна степен „доктор” на Анна Андреева по професионално направление 7.4. Обществено здраве (Логопедия).

23.01.2018 г.
гр. София

Изготвил:

(доц. д-р Стефан Стоянов, д.м.)